

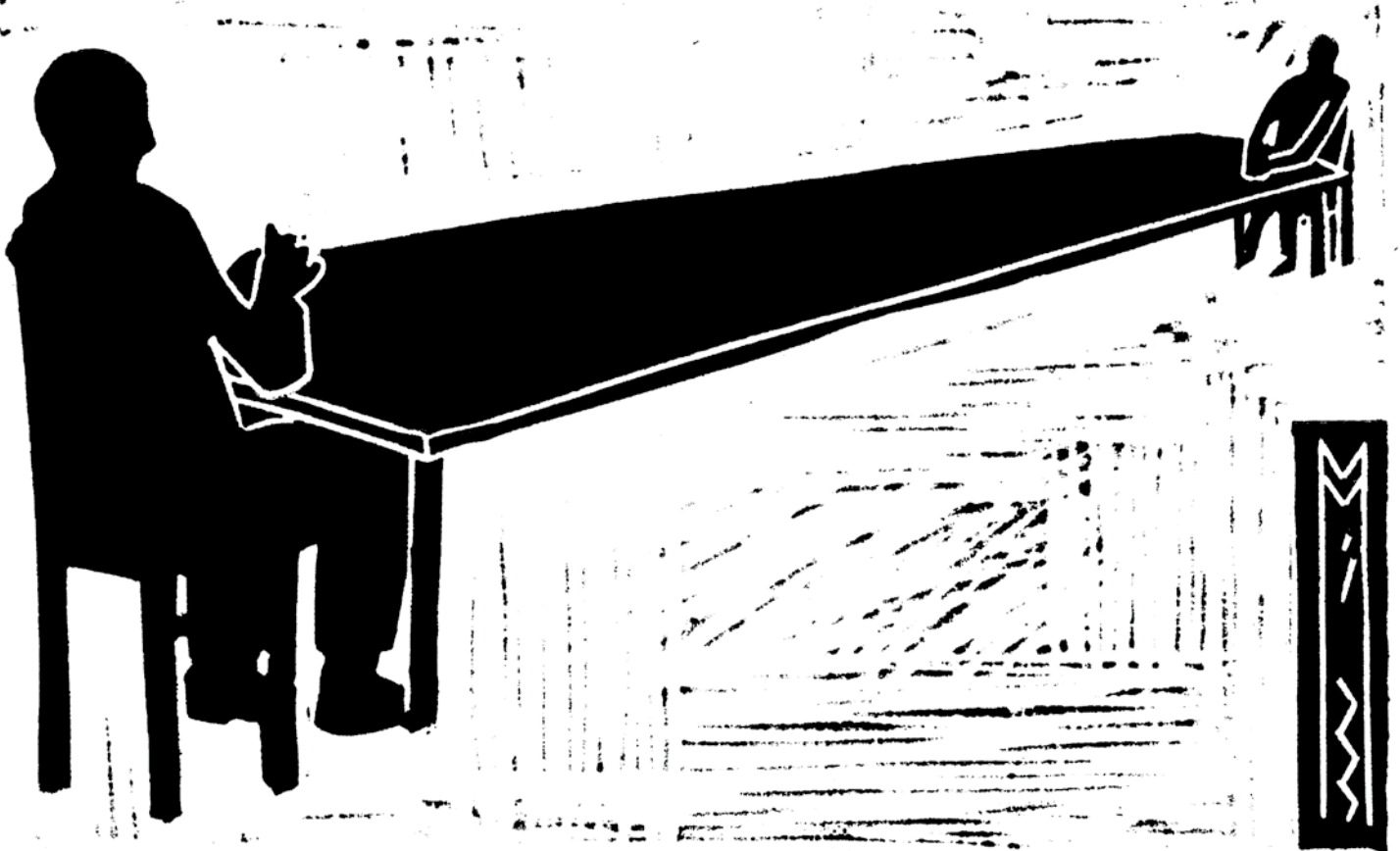
STEDENBANDKRANT

Stichting Stedenband Haarlem-Mutare Postbus 5508 2000 GM Haarlem

No. 68, april 2009 - Verschijnt 4x per jaar

CAN THEY MAKE IT WORK?

Cartoon © Paul Bogaert

INLEIDING

De situatie in Zimbabwe geeft aanleiding tot enig voorzichtig optimisme. Sinds de machtdeling tussen Zanu-pf en MDC een feit is geworden lijkt er enige vooruitgang te worden geboekt. Scholen gaan weer open, meer mensen zijn aan het werk. De macht van de Zanu-pf partij elite lijkt langzaam af te nemen.

In dit nummer een artikel van Cees Meijer over de situatie in Zimbabwe.

De Stedenband heeft bewust gekozen geen noodhulp te verlenen, hoewel daar soms toe is opgeroepen, maar zich te blijven richten op waar hij goed in is, het ondersteuning van 'grass root' organisaties en het opleiden van - jonge - mensen. In een artikel leggen we uit waarom.

Sinds enige tijd is een discussie gaande over de zin en onzin van ontwikkelingssamenwerking. Meestal neegezet als ontwikkelingshulp. Wij geloven in samenwerking, ontmoeting, kortom wederkerigheid, een artikel over dit onderwerp. Het onderwerp komt ook ter sprake op de Afrikadag van de Evert Vermeerstichting (www.afrikadag.nl) op zaterdag 25 april a.s. een samenwerking tussen het COS Nederland, Impulsis en de Stedenband Haarlem-Mutare.

LEESHONGER, onder deze titel is een actie opgezet om in Haarlem en omgeving boeken in te zamelen voor Mutare. De actie was een groot succes. Op de achterkant van deze krant een verslag.

De gemeenten, Lochem, Groningen, Amsterdam en Haarlemmerliede en Spaarnwoude willen burgemeesters van steden waar de oppositiepartij MDC aan de macht is uitnodigen om naar Nederland te komen. Het onderwerp: goed bestuur, goed financieel beheer en onderhoud voorzieningen. De Stedenband dringt er bij het gemeentebestuur van Haarlem op aan om de burgemeester van Mutare ook uit nodigen.

Bezoekers aan LEESHONGER.

DE STEDENBANDKRANT

De Stedenbandkrant is een uitgave van de Stichting Stedenband Haarlem-Mutare

REDACTIE:

Dik Bol
Isobel Buiten
Geke Leistra
Michaël Maas
Leen van de Polder
Johan van Someren

Lay out: Leen van de Polder
Omslag: Leen van de Polder
Druk: Paswerk Bedrijven
Papiersoort: kringloop papier

Stichting Stedenband Haarlem-Mutare
Postbus 5508 2000 GM Haarlem

e-mail: info@haarlem-mutare.nl
website: www.haarlem-mutare.nl
Tel. 023 - 5324008
bezoekadres:
Mondiaal Centrum
Lange Herenvest 122 Haarlem

IN DEZE KRANT:

Inleiding	2
Persoonlijke verhalen en grote problemen Theater clinic Mutare	3
Ron Sluijs neemt afscheid Interview	4
Fietsen voor fitnesscentrum Mutare	5
Reden voor hoop of wanhoop?	6
Noodhulp - wederkerigheid	8
Initiatiefgroep Grenzeloos Lochem	10
LEESHONGER, terugblik naar de toekomst	11

Persoonlijke verhalen en grote problemen

Theatre clinic Mutare

Op 10 april a.s. vertrekken Joyce Timmerman en Jansje Meijman, naar Mutare voor een theateruitwisseling. Ze gaan deelnemen aan een theatre clinic van vier weken. De samenwerking op het gebied van theater is een lang gekoesterde wens in Mutare. In 2006 is een eerste aanzet gegeven met een Xplore uitwisseling. In 2007 is daarop een vervolg gegeven met een theatre clinic in Mutare waaraan Joyce en Jansje deelnamen. Joyce en Jansje zijn beiden theaterdocent. Gedurende de tweede helft van 2009 hopen we in samenwerking met het jongerenprogramma van ICCO Together een theaterdocent voor zes maanden uit te zenden naar Mutare. Hieronder Jansje Meijman over de theatre clinic.

Overall in de wereld bestaat theater. Ook in Zimbabwe is het theater alom aanwezig: in het weekend is er straattheater in de townships, er zijn danswedstrijden en theaterfestivals en als ergens op gewacht moet worden, zingt men. Onder de steeds verder verslechterende omstandigheden is het belangrijk voor de theatermens in Mutare om zich, binnen de mogelijkheden, te blijven uiten. Dit voorkomt stilstand in de samenleving.

Door middel van een theateruitwisseling proberen wij daaraan een bijdrage te leveren. Tijdens de theateruitwisseling 2009 brengen we wederom ongeveer 16 leden van de 8 professionele theatergroepen in Mutare in een groep samen.

Met deze groep gaan we werken aan een korte montagevoorstelling. Een voorstelling, waarin verschillende elementen, die soms haaks op elkaar staan, een groot verhaal moeten gaan vertellen. Deze brokstukken laten de poging op zichzelf zien en zullen de krachten van elke deelnemer verbeteren en bundelen.

Uit de evaluatie in 2007 bleek dat er naast het maken van een voorstelling behoefte is aan training. In Zimbabwe en in Mutare in het bijzonder zijn geen theaterscholen en er zijn nauwelijks instituten waar podiumkunstenaars de mogelijkheid krijgen hun vaardigheden te ontwikkelen. Er is dus een grote vraag naar training waar momenteel niet aan beantwoord kan worden. Deze trainingswens ligt niet bij iedere podiumkunstenaar op hetzelfde vlak. We zouden grofweg een scheiding kunnen aanbrengen tussen regisseurs/theatermakers en spelers/uitvoerenden. In dit project zal aandacht worden besteed aan training op beide gebieden.

De voorstelling zal uiteraard wel met de hele groep gemaakt en uitgevoerd worden. De montage moet leiden tot een toegankelijke voorstelling voor iedereen. Bont en groots, staan naast stil en verstill, zang naast tekst en beweging, de lach naast een traan. Theater gebruikt van oudsher verschillende trucs om zich onder bepaalde omstandigheden te uiten. Het maken van een voorstelling waarin komische elementen gebruikt worden om iets wezenlijks te zeggen, werkte erg goed in 2007. Nu willen we dit doorzetten.

Subsidiegever Hivos heeft ons gevraagd in te zoomen op het thema tolerantie. In dit thema kunnen we zowel kleine, persoonlijke verhalen vinden, als grotere problemen die in een samenleving heersen. Zimbabwaanse ideeën kunnen bestaan naast Nederlandse ideeën en ze kunnen verschillen of overeenkomen. Als we al deze elementen samenvoegen tot een voorstelling, krijgen we hopelijk een montage om trots op te zijn.

Jansje Meijman

Jansje Meijman (links) en Joyce Timmerman tijdens de actie LEESHONGER.

Ron Sluijs neemt afscheid

Interview

Het sportproject is opgezet op verzoek van de toenmalige directeur van het Housing and Community Services Department van Mutare, de heer John Rugayo. Een van de betrokkenen van het eerste uur was Ron Sluijs die in 2008 afscheid nam als directeur van het CIOS. Gedurende al de jaren dat het sportproject bestaat zijn er nauwe contacten gebleven tussen de mensen van het project in Mutare en het CIOS. Naar aanleiding van zijn vertrek van een interview met Ron Sluijs.

Meneer Sluijs, wilt u iets over uzelf vertellen?

Ik was tot 1 september 2008 directeur van het CIOS (Centraal Instituut voor de Opleiding van Sportleiders) in Haarlem, dat onderdeel is van het ROC Nova College. Ik heb vanaf 1976 op het CIOS, toen nog in Overveen, gewerkt. Eerst was ik er docent en later, in 1986, ben ik adjunct-directeur geworden. Sinds 1990 had ik de functie van directeur.

Het CIOS was eerst een zelfstandig rijksinstituut, maar werd in 1980 een gemeentelijk MDGO (middelbaar dienstverlenings- en gezondheidszorgonderwijs – red.). Daarna is het opgegaan in het Frans Hals College. In de jaren negentig ontstond het ROC Nova College en is het daar onderdeel van.

Met ingang van 1 januari 2009 ben ik met FPU (Flex Pensioen Uitkering). Dat bevalt goed. Ik heb voldoende interesses en activiteiten.

Hoe kwam het CIOS met sportontwikkelingswerk?

CIOS was voorheen vooral gericht op sport. Door fusies en onderwijsvernieuwingen werd de opleiding steeds breder. Sportleiders kwamen op steeds meer gebieden terecht, zoals gehandicaptenzorg, vormingswerk, buitensport, fitness, gevangeniswezen en bedrijven. Sportleiders gingen naar het buitenland, ook naar ontwikkelingslanden in Afrika. Ze waren er echter niet voor opgeleid. Cees Versteeg heeft toen in samenwerking met VWS en NCDO een leerplan geschreven voor het keuzevak 'sportontwikkelingswerk'. Ik heb dat van harte ondersteund. Naast de algemene opleiding moeten de cursisten op het CIOS ook keuzevakken kiezen en 'sportontwikkelingswerk' werd daar één van.

En werd dat vak gekozen?

Ja, sportontwikkelingswerk is veel gekozen, met name door het enthousiasme van Cees Versteeg. Cees heeft het vak gegeven, ontwikkeld en is drie jaar in Mutare geweest. Het vak wordt nu ook door Miriam Creijghton gegeven en draait goed. Zij is één van onze oud-cursisten en heeft zelf in Zimbabwe gezeten. Het is een soort mond-op-mondreclame en als het enthousiast gegeven wordt, stimuleert dat cursisten. Verder zwermen onze afgestudeerden ook naar andere ontwikkelingslanden uit zoals naar bv. Zuid-Afrika en Brazilië. Ze gaan daarheen als stagiaire, maar een baan vinden is moeilijk.

In het kader van het 60-jarig jubileum van het CIOS Haarlem zijn vorig najaar 17 sportleiders uit Mutare hierheen gekomen. De eerder geplande uitzending van Nederlandse sportleiders naar Mutare is gegeven de politieke situatie in Zimbabwe helaas niet doorgegaan. Misschien volgend jaar. De hamvraag is dan: moet je doorgaan? Een gezegde is echter: in nood moet je je vrienden niet in de steek laten. En dat huldigen we nog steeds.

Maar waarom sportontwikkelingswerk om een land te helpen?

Sport is niet alleen leuk om te doen. Sport is ook een mooi middel om hoop te doen leven en een middel om bv. eetgewoonten, discriminatie, hiv/aids en emancipatie bespreekbaar te maken. Het dient dan als een soort kruiwagen om andere dingen onder de aandacht te brengen. De bedoeling van het verblijf van Cees Versteeg was, dat mensen daar elkaar kunnen opleiden. De wens is nu meer begeleiding te geven in Mutare en een soort CIOS-opleiding op te starten. Maar er is nog een lange weg te gaan vanwege de corruptie en ellende die daar heerst. Mensen moeten zich kunnen ontspannen en narigheid vergeten. Ze beleven plezier en vreugde aan sport en gaan er mee door.

Bent u zelf ook in Mutare geweest?

Ik zorgde mede voor geld en faciliteiten, maar ben niet zelf in Mutare geweest. Ik zat in de begeleidingscommissie van de gemeente Haarlem, onder voorzitterschap van de wethouder sport, waarin ook de stedenband zit.

Het gaat toch om de mensen op de werkvloer, de

deskundigen, die het moeten doen. Ik heb bij mijn afscheid gevraagd op de afscheidsreceptie geld voor het sportproject te geven.

Daarbij is € 2.400,- opgehaald voor het sportproject in Mutare. Dat bedrag zal gebruikt worden voor registratie van de Deed of Trust – inschrijving als stichting

Ron Sluijs

– van de Mutare Haarlem Sportleaders (\$ 1.300,-) en voor een hockey clinic (€ 390,-) van de Internationale Hockey Federatie. De rest, ongeveer € 900,- is gereserveerd voor de opleiding van de sportleaders.

CIOS Haarlem is de enige in Nederland met een vak sportontwikkelingswerk. Daar ben ik best een beetje trots op. Maar dat dit zich heeft kunnen ontwikkelen, komt door Cees Versteeg, Miriam Creijghton en door de medewerkers van de stedenband Haarlem-Mutare.

Heeft u nog contact met de stedenband Haarlem-Mutare?

Ik ben daar mee gestopt, maar ik weet zeker dat mijn opvolger, mw. Mariëlle Blijboom, de lijn doortrekt.

Hoe ziet u de toekomst?

Het vasthouden van de opleiding hier, en in Mutare een opleiding voor sportleaders starten. Sportontwikkelingswerk beperkt zich ook niet tot Mutare, er zijn plannen om elders in Afrika (bv. Zambia) ook iets dergelijks van de grond te tillen. Het sportontwikkelingswerk is gelijktijdig met de start van de stedenband Haarlem-Mutare begonnen. Er moet ook sportkader zijn. Miriam Creijghton, samen met Cees Versteeg, heeft dat weer enthousiast opgepakt. Voor de CIOS-stagiaires, die naar Mutare of een ander land hebben kunnen gaan, geldt dat ze de ervaring van hun leven hebben gehad. Die vergeten ze hun hele leven niet meer.

Heeft u nog een kritische noot?

Er is wel geld voor het ontwikkelen van het programma, maar voor het aanstellen van sportleaders in Mutare is geen geld. Als ze klaar zijn met hun opleiding komen ze niet aan de bak. De mensen moeten daar zelf aan de gang. Op het moment dat wij geen stagiaires leveren, houdt het op. Je sponsort eigenlijk ontwikkelingswerk, maar ze kunnen daar hun brood niet met sportontwikkelingswerk verdienen.

Geke Leistra

Fietsen voor fitnesscentrum Mutare

Dinsdag 10 maart begonnen vier studenten van de Fontys Sporthogeschool Tilburg aan een fietstocht van 2.930 km naar Gibraltar. De studenten willen zo veel mogelijk geld inzamelen voor een fitnessschool in Chikanga Mutare door middel van sponsoring. In die sportschool kan worden de bewoners van Mutare gebruik maken van professionele fitnessmaterialen en lessen volgen voor een laag tarief.

Fitness in Mutare

Een fitnessschool is een oude wens van de Haarlem Mutare Sportleaders. Doel is om deze nieuwe sport te introduceren en fitness toegankelijk te maken voor iedereen. Dit is tevens het eerste project van de sportleaders dat inkomen genereert. Met de inkomsten van de fitnessschool wordt het voor de sportleaders op den duur mogelijk een deel van hun programma zelf te financieren.

Het geld dat de studenten ophalen gaat naar materialen, gereedschap en de inrichting van het gebouw op het Chikanga sportcentrum dat wordt verbouwd tot fitnessschool. CIOS Haarlem, Sport op Maat en het Nova College schonken acht fitnessapparaten en fitnessspullen zoals halters en een vloer voor het centrum. Zestien sportleaders hebben tijdens een bezoek aan Haarlem in oktober 2008 een fitnesscertificaat gehaald op het CIOS en kunnen straks dus aan de slag in hun eigen fitnesscentrum!

Sponsoracties

De vier studenten hebben zeker niet stil gezeten voordat hun fietstocht begon! In Brabant en Nijmegen hebben ze bedrijven aangeschreven. Voor de Fontys studenten is een feest gegeven waarvan de opbrengst naar het project ging. Samen met Willemijn Assink (eerder in samenwerking met ICCO uitgezonden als starter voor het sportproject in Mutare) hebben ze over Mutare les gegeven op basisscholen in Oosterhout. De kinderen uit groep 7 en 8 van deze scholen hebben meegedaan aan een sponsorloop voor het project. Vanuit de media is gelukkig ook veel aandacht voor het project

De fietsen die ze voor de fietstocht gebruiken zijn voor de helft gesponsord door Gazelle. Onderweg zoeken ze zo goedkoop mogelijke of gratis overnachting.

Wil je de fietstocht van de ALO studenten volgen of sponsoren? Kijk op www.mutareinbeweging.nl

Inemarie Dekker

vlnr Michiel, Jos, Joseph, Bob en Hein, de leden van Mutare in Beweging met sportprojectcoördinator, Joseph

Reden voor hoop of wanhoop?

De situatie in Zimbabwe

Eind 2008 was Zimbabwe op een absoluut dieptepunt beland. Het land was failliet en scholen, fabrieken, ziekenhuizen waren gesloten. De zimdollar was niets meer waard en op straat werd met de Amerikaanse dollar betaald. Een cholera-epidemie als gevolg van jarenlange verwaarlozing was een van de gevolgen. De Zanu-pf en Mugabe werden door de omstandigheden gedwongen tot een machtdeling met de MDC van Morgan Tsvangirai. Op het moment dat deze krant verschijnt zijn de eerste voorzichtige verbeteringen merkbaar in Zimbabwe. Mensen spreken zich uit over de situatie en binnenkort komt een nieuw onafhankelijk dagblad uit. De scholen en klinieken zijn weer open, de gierende inflatie is tot stand gebracht en de macht van de Zanu-pf elite lijkt langzaam af te brokkelen. Het is nog te vroeg om te zeggen of de veranderingen ook werkelijk daar zijn. Zal president Gideon Gono Centrale Bank zijn post verliezen? Hij is de laatste jaren opgetreden als bankier van de machtselite, zijn beleid heeft de economie ten grond gericht. Cees Meijer doet hieronder verslag over hoe hij de situatie in Zimbabwe en Mutare ervaart.

Mutare betekent in het Shona stukje metaal en dat is afgeleid van goudvondsten in de omgeving van de stad.

In het nabije Penhalonga zijn mijnen waar sinds 2007 weer actief goud wordt gedolven. Twee keer per week komt een 'Overland Truck' naar Mutare met een lading blanken. Een gezelschap van robuuste mannen stapt uit, niet het soort van mensen die gewoonlijk met zulk vervoer in Zimbabwe rondtoert. Het zijn Russische mijnwerkers die in Penhalonga goud delven en hun boodschappen doen bij de Sparsupermarkt in Mutare. Als het ergens rijkdom brengt dan is het niet hier, de machthebbers hebben hun eigen gouden kring van kameraden.

Van 1998 tot in 2002 werd in het oosten van de Congo (DRC) hevig gevochten met rebellenlegers die door Oeganda en Ruanda werden ondersteund. Zimbabwe zond troepen die aan de zijde van het regeringsleger meevochten. Deze broederschap in de strijd heeft voor de top van het Zimbabwaanse leger veel persoonlijke voordelen gebracht. Een VN rapport uit 2002 meldt dat Zimbabwaanse en Congolese militairen en politici een joint venture hadden opgericht ter waarde van ten minste 5 miljard dollar voor het delven van grondstoffen. De belastingbetalers in Zimbabwe betaalden ondertussen de militaire assistentie.

Diamanten

De Zimbabwaanse schrijver Chenjerai Hove beschrijft in een artikel hoe hij 10 jaar geleden met Wilbert, de zoon van zijn broer, van Mutare naar Chiadzwa (ongeveer 100km ten zuiden van Mutare - red) reed om daar een schat te vinden. De zoon van Wilbert had in Australië gestudeerd en was mijnbouwdeskundige geworden in de hete Australische woestijn.

Chenjerai had in zijn tas duizenden dollars om de traditionele bruidschat te betalen voor een schone dame uit Chiadzwa die eveneens in Australië had gestudeerd. In Chiadzwa hebben ze nu een 'echte schat' gevonden, diamanten. Het soort dat aan vingers van liefhebbers zit als een kleine schitterende duivel en die soms gruwelijk slachtoffers maakt, aldus Chenjerai.

In de eerste helft van 2008 kon iedereen in Chiadzwa vrij

naar diamanten zoeken. Het was in de verkiezingsperiode en het regiem kneep een oogje dicht. In de straten van Mutare verschenen zwarthandelaren en de allernieuwste automodellen.

De machthebbers zien in de Chiadzwa diamanten een belangrijk bron voor eigen verrijking en instandhouding van het repressieapparaat. Gideon Gono, de directeur van de Centrale Bank, schat dat Chiadzwa per maand tweehonderd miljoen Amerikaanse dollar zou kunnen opbrengen.

Na de verkiezingen maakte de gouverneur van de provincie Manicaland bekend dat voortaan met harde hand zou worden opgetreden tegen illegale diamantwinning. In november 2008 werden tientallen tot honderden mensen in Chiadzwa gedood door het leger. Daarbij werden zelfs helikopters ingezet. De Manica Post meldde dat het mortuarium van het Mutare Provincial Hospital vol lag met ongeïdentificeerde lijken van 'illegale schatgravers'. Volgens dit Zanu-pf gezinde lokale weekblad waren het slachtoffers van onderlinge moordpartijen en criminelen. De auto's van diamantdealers werden gevorderd door het gezag en het werd 'rustig' in het centrum van Mutare.

De nieuwe gouverneur, Christopher Mushowe, en het Zanu-pf partij kader hebben gepland dat de 5.000 bewoners van Chiadzwa moeten verhuizen naar een andere streek. Mr. Mudiwa, het MDC parlementslid voor het district Mutare West, waar de diamantvelden van Chiadzwa liggen, werd niet gekend in de plannen.

Cholera

Van de Zimbabwe dollar zijn in de laatste twee jaar 25 nullen geschrapt. Het laatste bankbiljet dat ik begin 2009 gebruikte had een waarde van 10 triljoen met een tegenwaarde van 30 Amerikaanse dollarcent. Eind 2008 zijn de Amerikaanse dollar, de Zuid-Afrikaanse Rand en de Botswanaanse Pula, geleidelijk de betaalmiddelen geworden in Zimbabwe. Al jaren was de officiële wisselkoers vele malen lager dan de koers op de zwarte markt. De financiële chaos werd gebruikt door een politiek elite om zich te verrijken.

Vanwege de hyperinflatie was in 2008 het salaris van een

DE ONTWIKKELINGEN IN ZIMBABWE

overheidsambtenaar gelijk aan de prijs van een brood of een busretour van en naar het werk. De meeste scholen, ziekenhuizen en klinieken waren dan ook gesloten. Sinds 2007 worden elektriciteit en water regelmatig afgesloten, hele wijken zitten lange periodes zonder. Het vuilnis wordt vaak niet opgehaald en de rioleringen niet meer gerepareerd. Zimbabwe was lange tijd cholera-vrij maar de desastreuze omstandigheden leidden tot de uitbraak van een cholera-epidemie. Het totaal aantal infecties stond eind maart op 92.432 en er waren 4.072 doden (gemeente Mutare 28 infecties met 6 doden). Samen met UNICEF, WHO, PSI, OXFAM, Red Cross en de Gezondheidszorg en Milieudepartementen zijn bewustwordings- en bestrijdingscampagnes georganiseerd op lokaal en nationaal niveau. De noodhulp heeft tot gevolg dat ook internationale organisaties nu beter toegang hebben tot Zimbabwe. Medecines Sans Frontieres (Artsen zonder Grenzen) heeft toegezegd in Mutare onderzoek te doen naar ondervoeding in de armste buurten.

Machtverdeling

Eind januari kwam het bericht dat een akkoord was gesloten over machtsverdeling tussen de Zanu-pf en de twee MDC facties en werd Morgan Tsvangirai premier. De MDC kent de risico's, maar de rampzalige situatie laat weinig andere keuze. Morgan Tsvangirai werd 11 februari als premier geïnstalleerd, zijn eerste daad was een bezoek aan de Chikurubi gevangenis waar politieke activisten gevangen zitten.

Een belangrijk onderdeel van het machtsverdelingakkoord was dat de politieke gevangenen in vrijheid zouden worden gesteld. Het ging om ruim veertig activisten, veelal ontvoerd door agenten van het regiem en die op valse gronden werden vastgehouden. Jestina Mukoko, journaliste en mensenrechtenactiviste, en 2 MDC activisten werden op 12

februari vrijgelaten op last van het Gerechtshof in Harare. Jestina woog bij haar arrestatie op 3 december 2008 70kg, bij haar vrijlating nog maar 52kg.

Bennett

Roy Bennett was een blanke landbouwer en enorm populair bij de zwarte bevolking van Chimanimani, de streek waar zijn koffieplantage was. In 2000 werd hij gekozen als parlamentslid voor Manicaland voor de MDC. Bennett zijn boerderij werd door het regiem onteigend en geplunderd. Tijdens een parlementszitting liet Bennett zich provoceren door Patrick Chinamasa, minister van justitie, Bennett greep hem bij zijn kraag en Chinamasa viel op de grond. Bennett werd tot 15 maanden gevangenisstraf veroordeeld, niet door een rechtbank maar door een comité van het parlement. Acht maanden later kwam Bennett vrij, later kreeg hij politiek asiel in Zuid-Afrika.

Op 13 januari 2009 minder dan een uur voordat de 36 ministers van de drie partijen werden ingezworen, werd MDC parlamentslid Bennett bij aankomst op het vliegveld van Harare door de politie gearresteerd. Roy Bennett was teruggekomen uit Zuid-Afrika om in het kabinet onderminister van landbouw te worden. Hij werd overgebracht naar Mutare. In de avond braken rellen uit bij het politiebureau waar Bennett werd vastgehouden. Brian James, de burgemeester van Mutare, een goede vriend van Bennett bracht dagelijks voedsel. De omstandigheden in de gevangenis waren erbarmelijk. De kleine cel werd gedeeld met 12 andere mannen de betonnen vloer was bevuild met ontlasting. 300 gevangenen wachtten in de gevangenis op hun proces. Het dagelijks eten bestond uit een handje maïsmeelpap en water met zout. De gevangenen zagen er uit als skeletten. Brian James hield aan zijn dagelijkse gevangenisbezoeken ook positieve ervaringen over. Uit gesprekken bleek dat veel van de gevangenisbewaarders sympathie hadden voor de MDC.

Volgens James is herstel van de rechtstaat en controle in de financiële sector onontbeerlijk voor verandering en een toets voor de samenwerking met de Zanu-pf. Om orde op zaken te stellen wil de MDC het ontslag van Gideon Gono, de directeur van de Centrale Bank.

vervolg op pagina 8

Roy Bennett (links) en Morgan Tsvangirai, premier van Zimbabwe

Noodhulp versus lang termijn samenwerking De Stedenband en wederkerigheid

“Sport en cultuur zijn luxe in Mutare”. “Voorlichtingsactiviteiten in Haarlem op lagere scholen zijn belachelijk.” “Mensen in Afrika zijn arm en daarom moeten ze worden geholpen!” Met dergelijke opmerkingen worden medewerkers en vrijwilligers van de Stedenband Haarlem-Mutare regelmatig geconfronteerd. In de Haarlemse gemeenteraad wordt deze opinie ook wel eens geventileerd. De Stedenband Haarlem-Mutare krijgt tevens geregeld vragen over de verstrekking van noodhulp aan Zimbabwe. Het blijkt voor het grote publiek niet altijd even duidelijk wat de rol van de Stedenband Haarlem-Mutare is. De Stedenband wordt soms gezien, als ontwikkelingsorganisatie, die ook noodhulp verstrekt.

De associatie met Zimbabwe wordt dikwijls gezien als een van hulpbehoevendheid. De stedenband Haarlem-Mutare bestaat echter niet op basis van eenrichtingsverkeer van het ‘rijke’ Haarlem naar het ‘arme’ Mutare. Met de stedenband wordt juist wederkerigheid benadrukt, waarbij Haarlem ook

Brain James, in 2008 gekozen tot burgemeester van Mutare

kan leren en genieten van wat Mutare te bieden heeft. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar financiële middelen, maar ook naar thema's als kennis, culturele waarde en duurzaamheid. Niet alleen Afrikanen profiteren van samenwerking, ook Europeanen hebben er baat bij. Niet alleen Afrikanen kunnen wat leren, Europeanen ook. Vraagstukken als verspreiding van ziekten, de kredietcrisis, de klimaatcrisis, grondstoffenschaarste, concurrentie tussen voedsel en brandstof (uit landbouwgewassen) en waterschaarste raken ons allemaal en vragen dringend om aandacht of we nu in Afrika, Europa of waar dan ook wonen.

De humanitaire crisis in Zimbabwe is zeer ernstig; dat is helaas al lang geen nieuws meer. Voor het welslagen van de distributie van noodhulp is echter veel geld, expertise en een logistiek netwerk nodig, wat voor de Stedenband Haarlem-Mutare geen haalbare kaart is. Daarom vindt de Stedenband Haarlem-Mutare dat noodhulp beter georganiseerd kan worden door grote gespecialiseerde organisaties. Er is niemand bij gebaat wanneer, hoe goed bedoeld ook, allerhande, hiertoe niet geëquipeerde, organisaties zich gaan bemoeien met noodhulp, waardoor de toch al chaotische

vervolg van pagina 7

Op 6 maart kreeg Tsvangirai een ernstig ongeluk waarbij zijn vrouw omkwam. De eerste reactie van bijna iedereen was dat er opzet in het spel zou zijn. Volgens de chauffeur van de vrachtwagen was hij door een hobbel in het asfalt op de verkeerde weghelft terechtgekomen. In Zimbabwe zijn de wegen slecht. Onze partner van de National Arts Council Mr. Ruswa, werd vorig jaar slachtoffer van een dodelijk verkeersongeval. Tsvangirai zelf denkt dat het een verkeersongeluk was.

Bennett werd op 12 maart op borgtocht vrijgelaten. Hij noemde zijn opsluiting in de gevangenis in Mutare een huiveringwekkende ervaring. Vijf mensen stierven gedurende zijn verblijf, de lijken werden pas na 4 tot 5 dagen opgehaald. Desondanks dringt Bennett erop aan dat de éénheidregering door gaat met het werken aan een betere toekomst. ‘De

condities in de gevangenis zijn ontstaan door minachting voor mensen, ik heb geen wrok, als we niet kunnen vergeven komt er geen vooruitgang’. Die spirit had in ieder geval de gevangenvaarders overtuigd. Ze hadden om 18 ‘Free Roy Bennett’ T-shirts gevraagd. Tien voor de dagploeg en acht voor de nachtploeg.

De Stedenband ondersteunt de kansarmen, de slachtoffers van het regiem. Bij ons gaat het om meer dan hoop en er wordt daadwerkelijk samengewerkt voor de verbetering van persoonlijke en maatschappelijke omstandigheden. Dat zijn de fundamenten waarop democratie kan worden gebouwd.

Cees Meijer
De Mutare City Link Coördinator

De Stedenband en wederkerigheid

toestand in Zimbabwe alleen maar wordt vergroot. Het is zodoende geen onwil van de Stedenband Haarlem-Mutare om noodhulp te organiseren, maar erkenning van de specifieke professionaliteit van noodhulporganisaties. In Mutare wordt noodhulp verstrekt door o.a. Plan International, Christian Aid, Concern en CADEC. Tevens zijn veel lokale en internationale NGO's actief in ontwikkelingsprojecten.

Daarnaast is het ook belangrijk om te weten dat de situatie in Zimbabwe niet overal even slecht is. Van goede omstandigheden kun je nergens spreken, maar in Mutare is bijvoorbeeld cholera geen veelvoorkomend probleem (28 gevallen, waarvan 6 doden tot medio maart 2009), terwijl dit elders in Zimbabwe, zoals in de hoofdstad Harare, wel het geval is. Daarnaast lijkt de situatie in Mutare op sommige punten licht te verbeteren; er is meer te koop in de winkels en op enkele scholen wordt weer lesgegeven. Anders gezegd, iedere plek in Zimbabwe heeft te maken met specifieke thema's. De Stedenband Haarlem-Mutare gaat uiteraard door met haar werk in Mutare.

De Stedenband Haarlem-Mutare is een kleine organisatie met beperkte middelen. Het accent ligt op de ontwikkeling van kleinschalige programma's gericht op de lange termijn in Mutare en Haarlem. Deze programma's dragen ertoe bij dat de sociaal maatschappelijke ontwikkeling van de inwoners van Mutare en omstreken op verschillende terreinen wordt versterkt. De Stedenband Haarlem-Mutare in Mutare ondersteunt projecten op verzoek van de gemeente en organisaties in Mutare. Aanvankelijk waren veel projecten vooral gericht op ondersteuning van de allerarmsten, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting, onderwijs etc.

In de loop der tijd is de aandacht steeds meer verschoven naar het ondersteunen en helpen opbouwen van 'grass root' organisaties en het opleiden van jongeren, bijvoorbeeld bij sport. Eind jaren negentig werd een sportproject opgezet rond de ontwikkeling van een sportcentrum in de wijk Chikanga en de promotie van sport op het Mutare Teachers College. In een bijkomend project zetten jonge vrijwilligers sportactiviteiten op. Op het Mutare Teachers College bestond weinig animo voor sport en het sportcentrum in Chikanga is gelet op de kosten en baten een twijfelachtige affaire gebleven.

Het grote succes zijn de jonge sportvrijwilligers in Mutare, nu de Haarlem Mutare Sportleaders (MHS). Zij zijn een groep krachtige en zelfbewuste jongeren en hebben inmiddels een zelfstandige organisatie gevormd, verzorgen zelf opleidingen en formuleren hun eigen beleid. Ze zijn de drijvende kracht achter veel sportactiviteiten in Mutare en wijde omgeving, werken met gehandicapten en doen aan aids-voorlichting.

Velen kwamen als kansarme schoolverlaters in het project en zijn doorgestroomd naar goede posities in de samenleving.

Mensen en vooral jongeren die anders niet aan sport zouden doen, die door het sporten een zinvolle tijdsbesteding hebben, met elkaar leren samenwerken in teamsporten en zelfbewuster worden door actief te zijn. Regelmatig komen sportleaders op bezoek in Nederland. Ze organiseren trainingen en geven lessen. Zo is het Buurt Opbouwwerk Sport (BOS) project in Haarlem opgezet naar het model van MHS in Mutare.

Al jaren zendt de Stedenband vooral jongeren uit naar Mutare, in samenwerking met ICCO en anderen. Velen komen terug als een ander mens. Ook blijven velen betrokken bij de activiteiten van de stedenband en onderhouden zelfstandig vriendschappen met mensen in Mutare.

In de komende decennia staan we voor veel problemen die om een mondiale oplossing vragen. Die vragen om inzet en betrokkenheid van velen, zowel hier als daar. Het is in ieders belang om de problemen samen op te lossen en het helpt dan als we die ander kennen en waarderen, dat er een band is en vertrouwen.

In de Nederlandse media woedt al enige tijd een discussie over het nut en de effectiviteit van ontwikkelingshulp. Met de nadruk op hulp! Sommigen zijn vooral uit op bezuinigingen op het budget voor ontwikkelingssamenwerking. Anderen zijn oprecht bezorgd over het effect van hulp van buitenaf.

Het is bepaald nodig dat hulp wordt verleend, zeker in tijden van crisis. Met de programma's en acties van de Stedenband wordt gestreefd enige verlichting te brengen in het dagelijkse leven van de armste mensen in Mutare en omstreken. Financiële steun voor dit soort werk is zonder meer noodzakelijk en de Stedenband Haarlem Mutare blijft afhankelijk van donoren, klein en groot.

De Stedenband Haarlem-Mutare wil op deze manier vooral een organisatie zijn die zich inzet om elkaar beter te leren kennen. Als je zo naar ontwikkelingssamenwerking en wederkerigheid kijkt zijn sport en cultuur geen overbodige luxe...

Isobel Buiten en Leen van de Polder

Initiatiefgroep Grenzeloos Lochem

Na het bezoek van de Mutarese vrienden hebben een tiental mensen in Lochem overleg gevoerd over de voortzetting van de samenwerking met Haarlem en Mutare. De evaluatie van het bezoek leverde een zeer positief beeld op. Lochem heeft echter geen langdurige ervaring met een stedenband en de uitdaging is derhalve om het initiatief verder uit te bouwen. Drie onderwerpen kwamen uit de discussies naar voren, namelijk onderwijs, ouderenbeleid en klimaatbeleid.

Onderwijs

In Lochem zijn al activiteiten op het gebied van onderwijs en Zimbabwe. Dat komt omdat Afrika in de gemeente is gevestigd, een bedrijf dat zich met Zimbabwaanse cultuur bezig houdt en in het bijzonder met beeldhouwen. Jaarlijks komt een beeldhouwer uit Zimbabwe om workshops te geven. Als follow-up worden alle Lochemse basisscholen (18) benaderd en in de laatste maand van het schooljaar gaan al 10 scholen aan de slag met het bewerken van speksteen. 'Wederkerigheid' heeft hier nadrukkelijk een plek gekregen. Dit project wordt gekoppeld aan de Lochemse wijkaanpak en de leerlingen kunnen via foto's en gedichten meer over hun wijk vertellen. Hierover kunnen ze met kinderen in Mutare communiceren en mogelijk krijgen de scholen in Lochem later iets over het leven in Mutare te weten. Als dit project goed loopt, wordt het verder uitgebouwd.

Ouderen

Lochem is een van de meest vergrijzende gemeenten van Nederland. Er is grote belangstelling voor ouderenzorg in Mutare en er zijn goede mogelijkheden om deze zorg te ondersteunen. Ouderen vormen een groep met voldoende tijd en ruimte om zich met internationale samenwerking bezig te houden. Waarschijnlijk is van Mutare op het gebied van vrijwilligerswerk en mantelzorg veel te leren terwijl Lochem op het vlak van gezondheidszorg wellicht veel te bieden heeft. Eerst wordt onderzocht hoe de structuur van ouderenzorg in Mutare er uit ziet. Wie zouden partners kunnen zijn? De eigen ouderenzorg wordt hierbij betrokken, zodat de samenwerking vanaf het begin goed wordt opgebouwd.

Klimaatbeleid

Lochem wil graag, samen met Mutare, aan een gemeenschappelijk klimaatbeleid vorm geven. Onze uitstoot verandert het klimaat in Mutare ook. Er zijn veel gemeenschappelijke uitdagingen,

vlnr: Tichaona Pesenayi, voorzitter
LA21, Elizabeth Muusha, directeur
National Gallery Mutare en
Thijs de la Court, wethouder Lochem

bijvoorbeeld op het gebied van biomassa. In Lochem is veel 'houtig' afval dat in energie kan worden omgezet. Mutare heeft dat ook. Daarnaast zijn er plannen om afvalwater via vergisting en algenkweek om te zetten in energie en allerlei nuttige producten (zoals oliën en eiwitten). Dat zou in Mutare ook goed kunnen, misschien nog wel beter dan in Lochem.

De samenwerking met Haarlem verloopt voorspoedig. Aanvankelijk wilde de Initiatiefgroep Grenzeloos Lochem dit voorjaar met de Stedenband meereizen naar Mutare. Dat is echter iets te snel. Een verkenningsreis staat nu gepland voor het najaar, zodat alle participanten zich goed kunnen voorbereiden. Haarlem wordt uitgenodigd om Lochem daarin te begeleiden, aangezien juist de kennis van die samenwerking Lochem veel ruimte biedt om een vliegende start te maken en fouten te voorkomen. De gemeente Lochem heeft aangegeven dat eerst het particulier initiatief zich moet ontwikkelen. Dat is goed, omdat het geen relatie van de gemeente, maar een relatie tussen gemeenschappen moet zijn. Daarom wordt de tijd genomen om maatschappelijke organisaties te betrekken bij de ontwikkeling van ideeën.

Thijs de la Court

LEESHONGER, terugblik naar de toekomst

Leeshonger

't Is weer voorbij. Maandenlange voorbereiding, één maand lang de actie LEESHONGER die Haarlem en omgeving onveilig maakte, een slotavond en het is weer gebeurd. Maar het resultaat mag er zijn. Ruim 10.000 boeken. En nog steeds druppelen boeken binnen. Het enige probleem dat we nu hebben is dat we nog niet genoeg geld hebben voor de aanschaf en het vervoer per container naar Zimbabwe. Dat is in het kort de stand van zaken.

Even nog voor diegenen die niet weten wat LEESHONGER is: het is een inzamelingsactie, waarbij we mensen uit Haarlem en omgeving gevraagd hebben om hun boekenkast te plunderen van Engelstalige boeken, zodat wij die dan naar Mutare kunnen sturen. De prijs van een boek in Zimbabwe staat gelijk aan een gemiddeld jaarinkomen. Veel mensen hebben goed onderwijs gehad, dus de behoefte aan leesvoer is groot. Daarom sturen wij boeken naar Zimbabwe. Het idee is afkomstig van de Nobelprijswinnares 2008 Doris Lessing, die er tijdens haar jeugd woonde en betrokken is bij het lot van de Zimbabweanen.

Zonder de stedenband en de rest van het LEESHONGER-comité was de actie nooit gelukt. En ik ben dan ook heel blij dat nou net in Haarlem die goedwerkende stedenband met Mutare is. We moeten ook niet vergeten dat de medewerking van de boekhandels en scholen heel belangrijk is geweest en bovenal de stadsbibliotheek. Want precies dáár lag de weg

Rieks Swarte (links) en Hans van der Velden, die initiatiefnemers van LEESHONGER

open voor het bereiken van de lezers.

Terugkijkend is het heel bijzonder dat LEESHONGER zo snel uit de grond is gestampt. En we hebben veel geleerd, wat wel moet en wat niet. Want wat mij betreft mag het zich volgend jaar herhalen. En dan liefst niet alleen in Haarlem, maar graag samen met een andere stad of meerdere steden. Maar hoe we dat dan weer moeten organiseren is werk dat

Inzampelpunt in de bibliotheek

BOEKENINZAMELING VOOR MUTARE

Herman Koch (links) en Iris Shiripinda lezen voor uit werk van Zimbabwaanse schrijvers.

Het Wings-ensemble (onder) trad op

ons nog te wachten staat. Het lastigste is om in deze tijden waarin iedereen de hand op de knip houdt, geld in te zamelen om het vervoer geregeld te kunnen krijgen. We moeten die wegen vinden en die gaan we dan ook zoeken. Als het vervoer geregeld is, dan kunnen we gerust volgend jaar weer een LEESHONGER-actie organiseren. Voordeel is dat we met de eerste actie kunnen bewijzen dat het kan en dat het is gelukt. 10.000 boeken. Dat is toch niet niks.

Leeshonger

De actie leeshonger werd op 23 januari officieel geopend in de stadsbibliotheek Haarlem. Els Pelgrom, Iris Shiripinda, Elise van der Mark, Herman Koch, Sybilla Claus, Lilian Blom en Conny Braam lazen voor uit werk van Zimbabwaanse schrijvers of uit eigen werk dat gaat over Zimbabwe. Jansje Meijman deed een performance met beelden en het geheel werd begeleid door het Wings Ensemble, Pieter Tiddens deed de presentatie.

De actie werd op 25 februari afgesloten in de Stadsbibliotheek Haarlem. Aan de slotavond namen deel: Erna Sassen, P.F. Thomése, Rita Verschuur, Renate Dorrestein, Jansje Meijman, Colleen Dhlwayo, Franc Knipscheer, Sybilla Claus, Elise van der Mark, Wim Vogel en het Wings Ensemble met Hanneke Metselaar, Maud van Daal, Leendert Booyens (fagot) en Rob Wtenweerde (slagwerk en spreker) Muzikale arrangementen: Bernd Schwan Presentatie: Rieks Swarte

Aan de actie namen bibliotheken en boekhandels uit heel Zuid-Kennemerland deel.

De actie heeft ruim 10.000 boeken opgeleverd. De planning is om in april of mei de boeken per container te versturen naar Mutare. Een groot gedeelte van de verzendkosten is inmiddels gedekt, maar nog niet alles. Bijdragen zijn daarom welkom op rekening 3823435 t.n.v. Stedenband Haarlem-Mutare o.v.v. Leeshonger

De Stedenband wil alle deelnemers, de bibliotheken en boekhandels van harte bedanken voor hun inzet.

Enfin, laten we eerst de dozen maar eens netjes inpakken, opdat we geen lucht vervoeren en eens goed napraten en vooruitblikken naar het volgend jaar en dan gaat het best wel weer wat worden.

En voor iedereen die zijn boeken aan ons is kwijt geraakt: hartelijk dank en tot volgend jaar.

Rieks Swarte